

V predstojećem je naslikan položaj razvitka naftine industrije, kateri mora zanimati ne le visoke kapitalistične kroge, marveč tudi slehernega državljana.

Ta zadeva pa je tudi radi tega vredna, da se jo jemlje v poštev, ker sega izdatno v trgovinske razmere, ki so buknile baš te dni med Rusijo in Ameriko, in na katerih so v prvi vrsti udeleženi židovski mogotci, ki bi radi podjarmili pod moč svojega kapitala ves svet.

Kmetijstvo.

Kraljeva češka gospodarska akademija.

Največjega pomena za gospodarski napredek je gotovo sklep češkega deželnega zbora, „da se imata ustanoviti v kraljestvu češkem dve kraljevi gospodarski akademiji na mesto dosedanjih višjih gospodarskih zavodov v Libverdu in Taboru“.

Gotovo ne najdemo v vrstah zavednih kmetovalcev nikogar, ki ne bi znal ceniti vrednosti strokovnega znanja, kateri ne bi priznaval že davno dokazane resnice, da k dobičkonosnemu gospodarstvu ne zadostuje samo osebno sodelovanje gospodarjevo in tudi ne najnapornejše delo in prizadevanje, ampak treba je tudi strokovne izobrazbe.

Znajoč velikanski pomen strokovne gospodarske izobrazbe je, kar moramo pohvalno omenjati, češki deželni zbor je vse storil, da more doseči češka mladina po meri predidne omike primerno strokovno izobrazbo. Po njegovi skrbi so se odprle: pozimske gospodarske šole in kmetijske šole za mladež, katera je obiskovala samo ljudsko šolo; srednje gospodarske šole za mladeniče, ki so obiskovali meščanske ali nižje srednje šole — manjkalo je še tretje, dopolnujoče vrste šol — zavoda, kjer bi se izobraževali mladeniči, ki so izvršili svoje nauke na višji gimnaziji ali na realki ali pa na 3letnih srednjih gospodarskih šolah. Absolventje srednjih šol, ki so se hoteli posvetiti kmetijskemu študiju, so morali obiskati visoko kmetijsko šolo na Dunaju ali kako visoko poljedelsko šolo na Nemškem.

S to napravo je dopolnjena organizacija strokovnega poljedelskega šolstva v Čehih.

Po pravici pozdravlja „Hosp. list“ ta ukrep češkega deželnega zbora kot „veliko pridobitev češkega kmetijstva“; zakaj omika, pravi, „pripomore v zvrhani meri k gospodarskemu okrepljenju najštevilnejše vrste našega naroda — vrste poljedelcev“.

Ali ne velja ravno to v stokrat večji meri za ubogi naš narod slovenski?

Ako hoče naš mali slovenski narod med ostalimi kulturnimi in po številu močnejšimi zavzemati dostojno mesto, je treba, da si vsak Slovenec in še posebno vsak član najštevilnejše vrste poljedelske — pridobi kar najvišje mogoče splošne in strokovne izobrazbe. Res nimamo v domači deželi najvišjega kmetijskega zavoda, — a ža-

lostno je, da ravno Slovenci, čijih jedro vender tvori oratar, tako čudovito preziramo kmetijsko višjo izobrazbo. Le pogledimo kak program dunajske visoke šole za poljedelstvo; tam najdemo komaj nekaj parov Slovencev kot slušatelje, in če se ne motim sta letos cela dva kranjska Slovenca vmes!

Zato Slovenci in zlasti vi, nadopolni dijaki, ki zapuščate letos srednje šole, ne zabite, kateri stan vas je vzredil in zato tudi pri izboru svojega poklica ne zabite vsaj nekateri pokazati temu poljedelskemu stanu svojo hvaležnost s tem, da se sami posvetite proučevanju kmetijske umetnosti, o kateri trdi Friderik Veliki, da je prva umetnost na svetu.

Priliko na najvišjo izobrazbo poljedelsko ima slovenski abiturijent na Dunaju in v novoustanovljenih gospodarskih akademijah mej češkimi brati.

Zato izobrazujmo se; zakaj le kot omikan narod si pridobimo „rešpekta“ pri ostalih kulturnih narodih. Omikan narod ima i pri neprijaznih časovnih razmerah zagotovljeno svojo bodočnost!

Za podporo vinogradnikom.

Polanci: vitez Berks, Žičkar, Pfeifer, dr. Gregorčič in tovariši so stavili te dni v državnem zboru sledeči nujni predlog:

„Skozi desetletja je napredovalo opustošenje vinogradov na Spodnjem Štajerskem, Dolenjskem in v Primorju. Obširne pokrajine, ki so bile ponos posestnikov in so jim dajale toliko dohodka, da so mogli brez skrbi živeti, je trtna uš izpremenila v puščave.

Posestniki teh opustošenih vinogradov živijo v največji revščini, izročeni so najhujši bedi, in ker ne morejo sami zmagati velikih stroškov za obnovljenje vinogradov, morajo zapuščati domovino. Vedno več jih mora vzeti v roke potno palico in se izseliti v daljne kraje, da si poiščejo pogojev za obstanek, katerih jih domovina ne more več dati.

Če še dalje traja ta obupni položaj, tedaj nam nastane dvojna nevarnost: Država izgubi mnogo direktnih in indirektnih davščin, in širne pokrajine bodo izgubile mnogo prebivalcev, vsled česar bo pomanjkanje poljskih delavcev — že sedaj jako občutno — postalo še mnogo večje.

Kar je država doslej izdala na podporah za obnove vinogradov, nikakor ne zadostuje. Obnove vinogradov jako zadržuje to, da je državna pomoč odvisna od vspehov sodelovanja posameznih deželnih zborov.

Te velike nevarnosti, ki jih je povzročilo opustošenje vinogradov v omenjenih pokrajinah, je mogoče odstraniti le s tem, da se začne velika, odločna, čisto državna pomožna akcija, brez vseh ozkosrčnih ozirov, neodvisno od sodelovanja deželnih zborov in od prispevkov deželnih zakladov.

Ko je svojedobno država podpirala vinogradnike v bizeljski okolici spodnještajerski, ki je bila najprej opu-

stošena od trtne uši, so se tam vinogradi večinoma obnovili in dajejo lepe dohodke. S tem se je neovržno dokazalo, da spada obnovitev vinogradov med one produktivne plodonosne investicije, ki posebno mnogo koristijo državi. Zato država ne sme odlašati, ampak mora te sebi sami plodonosne investicije izvesti v velikem obsegu.

Podpisani predlagajo:

Visoka zbornica skleni:

C. kr. vlada se pozivlje, da za to, ker se je dosedanja podpora za obnovitev vinogradov izkazala kot popolnoma nezadostno, določi zadostujoča denarna sredstva v ta namen in brez odloga stavi predlog v tem smislu in predlaga nove načine na uspešnost te državne podpore.

V formalnem oziru predlagamo, da se o tem predlogu posvetuje z okrajšavami, ki so dopustne po § 42. poslovnega reda.

Poučni in zabavni del.

Spomina vreden dogodek.

Ruski spisal Viktor Nikolajev. — Poslovenil Krutogorski.

Leta 1864. sem bil imenovan okrožnim sodnikom v mestu N-sk, Krasnojarske gubernije. Naseljenci mojega okrožja so bili deloma prognjani sektanti, melokani*) in dohoborci**) in le malo je bilo Tunguzov, tukajšnjih rojakov. Ti slojevi, dasi živeči v enem in istem kraju so se kaj rezko razlikovali drug od drugega, ter se silno sovražili tako, da so se pogostoma čule pritožbe od Tunguzov o sektantovskih nasilstvih. Tudi vnanja razlika je bila ogromna; sektanti, obdelujoč polje in jedoč zdravo meseno in močnato hrano, so radi nedostavanja krčem v tem kraju, ki so kmetu jako kvarljiva, bili krasni in močni ljudje; tak visokovzrastel plečat fant, s svetlorudečimi lasmi se je mogel meriti s kakoršnim koli sillačem, ki kaže svoje telesne moči v potujočih jahališčih. Tunguzi so bili vse drugačni; ki so živeli le o ribarstvu in se hranili večinoma z ribami, so bili telesno slabo razviti; malorasli, ozkopleči, z redkimi lasmi na glavi in malone vsi slabotni. Jedina sličnost je bila v njih značajih; kakor ti tako i oni so bili zlobni in maščevalni; nesimpatični duhoborci so bili še skrajne razuzdane narave.

Kmalu po nastopu v mojo službo sem prejel vest iz dalnjega kota mojega okrožja, da je druhal duhoborcev napadla po noči tunguzko vas Lihoš, oropala prebivalce vsega premoženja in po vrhu ranila in razmesarila mnogo iz njih, ki so skušali braniti svoje imetje. Brž sem naročil svojemu slugi Tatarju Ahmetu pospraviti v kovčeg vse neobhodnosti, vzel seboj dva žepna samokresa, — stvar silno potrebna v teh krajih, — ter se odpravil čisto sam s svojim slugom na pot, spremljan

z raznimi željami mojih domačih. Odpotoval sem bil v jasno rožnikovo jutro, in ker je bil cilj mojega potovanja okoli sto vrst daleč, menil sem priti do noči v kraj, dasi vrste v Sibiriji niso izmerjene in meri vrsta pogostoma ne petsto a osemsto in še več sežnjev. Poletje je stopilo popolnoma v svoja prava in mogočna mladostna Sibiriska priroda je cvetela v vsej svoji krasoti; pot je peljala navzdol po ilnati prsti v senčnatem vlažen park, kjer je šumljal dokaj globok potok — zdaj se vzvila na holm, gosto porašen z brinjem, zdaj zavila v temnozelen log stoletnih mecesnov in cedrov, zdaj zopet hitela po gladki, kakor z zelenim suknom pogrnjeni poljani. Slike jedna krasnejša od druge, jedna vabljivejša od druge so se bistro menjale pred mojimi očmi in me miselno zanesle na bregove rodne dalnje Volge, kjer sem prvič zagledal Božji svet, in kjer je pretekel najlepši čas mojega življenja — mladost. Popolnoma utopljen v svoje spomine, sem bil celo pozabil o smeri mojega potovanja. Na kozlu je sedel dremaje moj zvesti Ahmet. Opisati vam moram nekoliko tega človeka, igrajočega ne malovažno ulogo v tem dogodku. Ahmet je bil deset let starši od mene. Štel je okoli petintrideset let. Bil je kakor vsi kazavski Tatarji, srednje rasti, čokat, črnolas, skulast, ter silno močan, a priznati se mora, da svoje moči nikdar ni zlorabil. Naju je vezala stara družba, ko sem bil petleten mladenič, mi je bil dan za varuha Ahmet; on me je spremljal povsod, ter bil tovariš vseh mojih iger in osnutkov. Njegova naklonjenost do mene je bila brezmejna; tako me je rešil nekoč smrti, postavivši svoje življenje v nevarnost; požrtovalno se je vrgel na besnega volka, hotečega me napasti ter mu z gorjačo razbil glavo. Pozneje me je s solznimi očmi prosil, naj ga obdržim še nadalje v svoji službi, kar sem seveda tudi storil, kajti odkritosrčno rečeno tudi meni bilo težko ločiti od njega.

In zdajci, dozdeva se mi, je i on premišljeval o onem davno minulem in blaženem času, no vendar se ni toli globoko zamislil v svoje spomine, da ne bi opazoval okolice.

„He gospod“, je izpregovoril, obrnivši se k meni, „poglej no na jug — začelo se je pooblačevati“.

Jaz sem se ozrl po kazanju Ahmetove roke in res zagledal, da se tam vrši nekaj slabega; sinevatožvepljen, sivo obrobjen oblak se je počasi vzdigoval izza lesa ter se polagoma širil po nebu. Nadejajoč se lepega vremena, nisem bil vzel s seboj nepremočljive obleke; zato me je perspektiva biti premočen do kosti pošteno vznemirjala in to tem bolj, ker sem bil že izkusil jednake plohe in njih posledice so mi bile še kaj dobro v spominu; velel sem torej Ahmetu pognati konje, a sam sem se tesneje zavil v plašč, kajti takoj se je bilo shladilo. Moji mahoma pretrgani prijetni spomini niso hoteli več nazaj, in zdajci sem samo želel priti brž na mesto, žalostno in nemirno gledaje na težek oblak, ki se je čudno naglo podil za nama.

*) Sekta ki živi o mleku in se ne posti.

**) Ljudje ne verujoči v sv. Duha.